

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII“, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boeșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, reuniune (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvișeana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgeșana, Frâția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hașegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurașana, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău) Tărnăveana, Timișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad) Zărăndeana, Zlăgneana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 40.—, pe 1/2 an K 20.—

Director și redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 20 filieri,

Sumarul:

Activitatea camerei industriale și comerț din Brașov.
— Ordonanța privitoare la comerțul liber. — Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 modificată a Comandamentului trupelor din Transilvania. — Cronică: Premiile Academiei Române. Retragerea din circulație a biletelor Băncii Generale Române. Școale superioare comerciale naționalizate. Organizarea serviciilor agricole județene. Banca cooperativă a Sindicatului comercial și industrial din Brașov.

Activitatea camerei de industrie și comerț din Brașov.

Este de foarte mare importanță să cunoaștem activitatea bogată a acestei instituții, care desvoaltă o muncă deosebită pentru promovarea și dezvoltarea industriei și comerțului de pe teritoriul ei.

Importanța activității ei nu se resimte numai asupra vieții economice de pe teritoriul ei, ci ea se va urmări cu interes și va servi de informație neprețuită pentru toți cetățenii de dincoace de Carpați.

Iată ce ne spune raportul prezentat adunării generale, ținute la Brașov în 4 ale curente prin rostul prezidiului său dl *W. Paul*.

După deschidere președintele, într-o cuvântare mai lungă, spune că dela ședința ultimă, care s'a ținut cu o jumătate de an mai înainte, s'au petrecut mari schimbări politice în toată lumea, dar cu deosebire și în patria noastră.

Deodată cu schimbările politice s'au dat altă bază și vieții noastre economice. Industrie, comerț și economie, trebuie să se schimbe cu totul și să se acomodeze împrejurărilor nouă.

Aparținerea noastră unui nou stat cu caracter mai mult agrar, va avea mare influință în ce privește măsura și orientarea activității noastre economice. Se poate prevedea, că industria și comerțul în urma noivelor constelații comerciale politice, vor lua un avânt mai puternic și se vor putea aduce la nouă înflorire. Față cu noiele condiții de producțiune, țăranul ardelean vine într'o situațiune mai nefavorabilă de cum se află țăranul din România veche, cu toate acestea starea lui economică, îi dă și lui putința și căi de dezvoltare d. e. în ramul creșterii vitelor.

Camera noastră a zis preș. încă trebuie să-și ia asupra sa noue probleme. În viața internă a Camerei se observă puțină mișcare în unele privințe, cu toate acestea o preocupă nouele îndatoriri, cari îi revin: să colaboreze mai intensiv la noua clădire economică. În afaceri economice urgente, prezidiul Camerei, dejă cu finea lui Februarie a luat de repetite-ori contact cu Ministerele de resort competente și cu secretarii de stat ai Consiliului dirigent din Sibiu.

Ca cercurile competente să poată avea date sigure despre situația singuraticilor rami de industrie din raionul Camerei, biroul ceruse dejă de pe atunci informații urgente, prin circulare anume, prin care se întrebă: 1. Lucrează cutare întreprindere normal, în parte, ori nu lucrează de loc? 2. Cauzele din cari nu lucră: nimicirea ori deteriorarea clădirii industriale și a mașinelor, lipsă de combustibil, lipsă de material brut, lipsă de lucrători etc. etc. 3. De ce are nevoie întreprinderea pentru începerea lucrării, în prima linie din Ungaria, Austria, Germania și alte țări? 4. Greutățile în privința lucrătorilor.

Informațiile primite le-am înaintat locurilor competente, atrăgându-le atenția, că întreprinderile noastre

industriale nu lucrează în întreg complexul lor, în parte nu lucrează de loc. În expunere detaliată așternută tot atunci, prin care se propuneau mijloace și căi pentru delăturarea mizeriilor economice și sociale, Camera s'a pus pe punctul de vedere, că produsele noastre industriale și comerciale trebuie necondiționat să poată intra scutite de vamă și alte cheltuieli în toate țările din România Mare, prin urmare și în Bucovina și în Basarabia. Dacă li-se acordă favorul acesta, constelația economică-politică a industriei ardelenne nu este nefavorabilă.

Pentru un *export* din Ardeal în celelalte ținuturi din România-Mare, dacă industria noastră va lucra cu deplin avânt, vor lua parte: industria textilă pentru postavuri, țoale și pături, mărfuri de tricotaaj, de bumbac, ațârie, industria de mașini și articlii de metal pentru: mașini economice, mașini pentru curățirea cerealelor, motoare, mori, mașini pentru peptănarea lânii, casse de fier, cântare, căldări, mobile de fier; industria de lemnărit: mobile de lemn încovoiat, instrumente, bănci de școală, lăzi colorate, ploște, articlii de putinari, doage de buți, pipe de lemn pentru slobozit din buți, articlii de perieri; industria de piele: articlii de piele, curelărie, tăști, cingători și articlii de încălțăminte; mai departe produsele fabricilor de bomboane, hârtie, celuloză, de sticlărie, cement, de țigle de coperit, ale fabricilor de granit, ale întreprinderilor de petrii de bazalt, ale fabricilor de parchete și de catastife comerciale, cum și produsele fabricilor de soda și apele minerale.

Prospecte de dezvoltare au și următoarele industrii: strungarii, putinarii, arămarii, pilarii, lăcătușii, roțarii, cojocarii, pălărierii (pălării țărănești), văpsitorii artistici, de piele, producătorii de corsete, de albituri, de perii, peptănarii, producătorii de băte, funarii, producătorii de coșuri împletite, de turte, mățarii, producătorii de articli pentru curățirea de ghetete, organistii, litografii, grădinarii.

Importul scutit de vămi și alte cheltuieli, în Ardeal din celelalte teritorii ale României-mari, se va face, cu deosebire cu următorii articlii: Uleiul brut și derivatele, lână, piei crude, piei, pește, vite și cereale.

Camera e de părere că, față de fostele state austriace, să se îngreuneze importul pentru produsele, cari le fabricăm și noi, excepțiune să se facă cu Ungaria nouă, până când aceasta nu va avea comuniune vamală cu Austria. Noua Ungarie va fi și pe viitor un debușeu însemnat pentru multe produse industriale din Transilvania.

Legea românească pentru protejarea industriei din 1912, asigură industriașului diferite favoruri. Industriașii de pe teritoriul camerei noastre și-au manifestat dorința, să fie și ei împărtășiți de toate favorurile, de cari se bucură astăzi industriașii din România veche, presupunând, că legea ungurească referitoare, de până acum, se va abrogă.

Ce privește căile ferate, se amintește că, precum în partea sudvestică a Transilvaniei, se proiectează legături favorabile cu țările balcanice, tot așa va trebui să se asigure linia cea mai scurtă de comunicare spre Marea-neagră peste Brașov, Buzău, Brăila și Galați.

De mare importanță este și legătura ce trebuie să se facă între Transilvania și România prin canalizarea Oltului pentru navigație.

Industria din întreaga Transilvania se va putea susține și desvoltă pe bază sănătoasă numai în cazul, când va avea la dispoziție puterea motorică necesară pentru lucrare. De aceleași dureri suferă și industria mică, care reclamă grabnic energie electrică.

Cărbuni mai buni se află în Transilvania numai în Valea-Jiului, dar aceștia și înainte de război erau prea scumpi, ceea ce împiedeca capacitatea de concurență a industriei.

Puterea apei s'a folosit în măsură cu totul neîndestulătoare, iar bogățiile subsolului din patria noastră este foarte neglijată.

Gazul metan, care se găsește în cantitate extraordinară în sânul pământului nostru, este un izvor de energie neseacă, cu care ne-a dăruit natura. Este o adevărată binecuvântare pentru țară, dacă se va exploata în mod corăspunsător.

Trebuie să stăruim ca, după-ce vom ajunge în împrejurări normale, gazurile acestea să se conducă, cât mai curând, în toate orașele Transilvaniei. Capitalul de lipsă pentru scopul acesta, se va putea aduna necondiționat, dacă statul va sprijini moralicește și materialicește acțiunea. Dacă e vorba, ca în țară să se creeze o industrie, care să poată face un export cu succes, spre ceea ce trebuie să tindem negreșit, atunci gazurile acestea trebuie să se pună la dispoziția industriașilor pe lângă prețuri corăspunsătoare ieftine.

De prezent gazul metan este introdus în Transilvania în: Turda, Uioara-Mureșiană, Diciosânmărtin și Mediaș.

De altcum prezidiul Camerei a înaintat Cons. Dirigent din Sibiu un memoriu cu privire la gazul metan ardelean. Resorturile de specialitate competente au dat cea mai îmbucurătoare atenție chestiunii și au cerut propuneri concrete din partea Camerei

Camera a și răspuns cu adresa din 28 Martie a. c. făcând propuneri practice pentru introducerea și folosirea gazurilor. Gazurile metane trebuie nu numai să înlocuiască materialele scumpe de încălzit, cărbunele și lemnul, dar ele au să dea ocazie locuitorilor Transilvaniei, ca energia puternică a gazurilor să o poată folosi astfel pentru întreprinderile sale, ca partea aceasta a țării, care astăzi se poate numi săracă în industrie și cultură, în timpuri apropiate, să se poată schimba într'o țară binecuvântată economică, cu o cultură mult mai înaltă.

Când este vorba, ca prin gazurile acestea, să ne ajungem țânta, care o vedem așa de limpede

înaintea ochilor, trebuie ca ele să fie puse la dispoziția celor interesați, pe lângă preț, relativ ieftin. Aceasta se poate face numai cu ajutorul și intervenția statului.

La întrebarea, cât de ieftin trebuie să fie gazul se poate răspunde cu cifre pozitive.

Aici se fac comparații între prețul cărbunilor dela noi dela Petroșeni, din Austria și Germania. Față cu Statele acestea am fost în desavantaj, iar față cu Anglia am stat și mai rău. Dacă ne vom ști folosi de puterea motrice și de utilitatea binecuvântată a gazurilor noastre, ne vom putea desvolta și vom putea face concurență cu industria noastră.

Abstracție făcând de întrebarea gazului pentru încălzit, iluminat, pentru căile ferate, și altele, el trebuie să stea la dispoziția unei politici mai avansate pentru dezvoltarea industriilor.

Camera a propus Consiliului Dirigent să se esmită o anchetă din sânul său și din alți membrii externi, cari să studieze chestia gazului din toate punctele de vedere. Ea a pus la dispoziția C. D. tot materialul necesar în privința aceasta. Se sperează că sub conducere înțeleaptă și prevenitoare, se va ajunge în timpul cel mai scurt, la o soluție satisfăcătoare pentru toate părțile.

Anchetă amintită a și fost convocată în Sibiiu, pe 10 l. c. la care a fost invitat și președintele Camerei.

În legătură cu comunicarea aceasta, trebuie să mai spunem, că în ce privește capabilitatea de concurență a industriei dela sediul Camerei, ni se impune o cercetare mai de aproape a chestiei gazului pentru Brașov.

Cunoscutul geolog sibiian prof. *Phleps* ni-a indicat îndrumări prețioase în cauză.

După acestea prezidiul raportează, că în depărtare de 20 km. de Brașov, la Ilyefalva, s'au descoperit foarte bogate *zăcăminte de cărbuni* și despre programa tehnică economică a unei societăți pe acții, care se înființează pentru exploatarea de cărbuni și electricitate.

Întreprinderea fondată cu un capital de 5 milioane (s'au semnat deja peste suma aceasta¹), are de scop:

1. Produra și livrarea de cărbuni brut;
2. Schimbarea cărbunelui în energie electrică prin o centrală mare, din care s'ar aproviziona cu energie electrică Brașovul, cum și comune singurătate din țara Bârsei și partea cea mai mare din Comitatul Treiscaune.

3. Producerea și livrarea de brichete.

4. Exploatarea părților fluide ale cărbunilor.

Afară de prelucrarea chemică și exploatarea cărbunilor pentru brichetare din partea societății numite se va înființa un stabiliment de electricitate, pentru a cărui înactivare stăruiesc Brașovenii de un pătrar de

secol. Pe zăcămintele de cărbuni dela Ilyefalva se va construi o uzină electrică centrală, din care se va conduce lumină și putere motrice electrică după toate recerințele moderne.

O uzină centrală electrică va face cele mai bune servicii și pentru stabilimentele existente locale.

Camera s'a ocupat amănunțit cu *chestia lucrătorilor*, în deosebi cu regularea din nou a referințelor muncitorești dela fabricile din Brașov. La invitarea prezidiului s'au ținut sfaturi de mai multe zile între patronii breslelor din Brașov și între reprezentanții muncitorilor. S'au stabilit un acord deplin între patroni și lucrători, începând cu 26 Mai, fixându-se plățile maxime și minime, cu introducerea muncii de 8 ceasuri la zi. La reușita favorabilă a consfăturilor a contribuit mult «Asociația patronilor din țara Bârsei» înființată câteva zile mai înainte.

La invitarea secretarului din Ministerul de industrie, prezidiul a înaintat șefului aceluiaș Minister un memoriu: Propuneri referitoare la *economia de tranziție* în ținuturile ocupate. În memoriu s'a tractat următoarele puncte: 1. Procurarea de alimente, 2. Mijloacele de comunicație a) calea ferată, b) poșta de scrisori și pachete, c) telegraf și telefon, 3. producțiunea rudimentară, a) economia de câmp, b) silvicultura, c) mineritul, industria de peatră și olăritul, 4. producțiunea industrială și negoțul, a) industria de fabrică, b) industria, c) negoțul, 5. devizele, 6. chestia lucrătorilor, 7. reducerea scumpetii, 8. întreprinderi nouă, 9. observări de încheiere.

Pe lângă propunerile cari au de scop micșorarea piedecilor de comunicație, sunt cu deosebire importante și vederile expuse cu privire la minerit, la industria de peatră și olărit, la producțiunea industrială și la fabrici, a căror însemnătate pentru prezent și pentru dezvoltarea economică viitoare a țării, s'a remarcat în mod corăspunșător în memoriu, anume și a industriilor, cari țin să prelucereze și să valorizeze comorile din țară încă nefolosite până astăzi, și cari sunt foarte acomodate pentru export.

Dintre toate branșele industriale, negreșit cea mai însemnată este *industria edilă*, pentru că ea cuprinde cel mai mare număr din diferite ramuri de industrie (fabricațiune de țigle, de gips, parchete și de mobile, apoi branșele zidarilor, tâmplarilor, măsarilor, lăcătuși, tinichigii, glăjari, vâpsitori, zugravi); tot ea oferă câștig numărșilor muncitori cu ziua.

Din punct de vedere economic și social ar fi de dorit ca industria aceasta, care a rămas cu totul neglijată în ultimii șase ani, să iee o nouă viață. Aici poate ajuta și statul și comunele, anume clădirile să fie scutite de dare cătră stat în loc de 12 resp. 15, pe 20 ani; de cele comunale să fie scutite pe cel puțin 10 ani. Aceasta ar promovă scopul în mare măsură, cu deosebire astăzi când prețurile pentru zidiri sunt extraordinar de urcate.

Trbuie să ne îngrijim și de promovarea intereselor cercurilor *neguțătoresți*, ca poporul dela țară

¹ Societatea s'a constituit cu un capital semnat de 6 mil.

să fie aprovizionat, fără întârziere cu mărfurile trebuincioase. În baza experiențelor practice s'au făcut și în privința aceasta pașii de lipsă la locurile competente.

În scurtă vreme se va face un schimb de mărfuri între România și Cehoslovacia. Valoarea mărfurilor nu se va plăti în bani gata, ci prin cecuri emise de Banca centrală de industrie și comerț din Sibiu.

După aprobarea raportului s'au trecut la celelalte puncte din ordinea de zi.

S'au făcut o reprezentare către Cons. Dirigent în privința *stabilirii legale a sărbătorilor*, în cari să nu se lucreze. Altă adresă către C. D. atinge oficiile cari lipsesc astăzi: pentru patente, cotire și brevete.

Alte propuneri detaliate și întemeiate s'au făcut din partea presidiului și de comisia permanentă, referitoare la sporirea venitelor Camerei, prin urcarea competențelor pentru Cameră. Adunarea gen. au și aprobat ridicarea competențelor la 14%.

S'au decis în fine urcarea tarifului de vamă pentru târgul de vite și pentru abatorul din Brașov, ceea ce se va putea reduce iară, îndată ce vor reveni iarăși stări normale.

N. P. P.

Ordonanța privitoare la comerțul liber.

Resortul agriculturii și comerțului a emis cu data de 20 Mai a. c. sub Nr. 3850/919 următoarea ordonanță:

Având în vedere că de pe o parte prin eliberarea de noui teritorii, de pe altă parte prin importul mărfurilor din străinătate, stocul mărfurilor crește din zi în zi, Consiliul Dirigent a hotărât să lase liber comerțul în teritoriile ocupate de armata română și trecute în administrația noastră.

Pentru timpul de tranziție ordonăm următoarele:

Art. I. *Circulații interne.*

1. Cumpărările și vânzările de mărfuri, precum și circulația mărfurilor dela un loc la altul în teritoriul de sub administrația Consiliului Dirigent sunt libere.

2. În timpul de tranziție dreptul de distribuire dela fabrici (explorate) pentru negoț, privitor la produsele fabricilor (uzinelor) de fier, chibrite, hârtie, piatră vânăată (sulfat de cupru și sodă, precum și a lemnurilor de construcție, lemne fazonate și lemne de baie, mine) este reținut în întregime resortului de agricultură și comerț.

Toate fabricile și exploatarea de mai sus vor anunța în prima zi a fiecărei luni cantitățile produse în decursul lunii anterioare.

3. Fabricile de talpă, piele și postav nu vor putea pune în negoț din produsele lor decât cantități, ce trec peste cvotele fixate de către resortul de agricultură și comerț pentru nevoile armatei și instituțiilor publice.

4. Mărfurile din punctele 2 și 3 odată distribuite pentru negoț sunt libere și în comerț.

5. Cumpărarea de aur în interesul financiar al Statului nu se poate face decât cu autorizația resortului finanțelor.

6. Négustorii atât angroșiști, cât și detaiști sunt obligați să afișeze în magazinele lor de desfacere prețurile, cu care vând mărfurile și să vândă cu acele prețuri publicului.

7. Nu este îngăduit angrosistului să treacă marfa adușă pe piața de desfacere unui alt angrosist, ci numai să o vândă la detaiști, iar detaistul nu are voie să o vândă la alt detaist, ci direct la consumatori (evitându-se astfel negoțul intermediar de lanț).

Atât angroșiștii cât și detaiști sunt obligați a liberă cumpărătorilor nota despre vânzările, care trec peste suma de Cor. 50 (cincizeci).

8. Pentru stabilirea prețurilor se vor observa normele următoare:

a) Fabricanții și producătorii de orice soi de articole vor calcula peste prețurile de fabricare un beneficiu dela 10—20% după natura fabricatului raportat la vremurile normale (adecă la mărfurile, care se vindeau în timp normal cu câștig mai urcat, se calculează un câștig mai urcat, iar care se vindeau cu un câștig mai mic, se vor vinde cu un câștig mai mic).

b) Comercianții profesionali vor vinde revânzătorilor cu un beneficiu dela 6—15% după mărirea comanda și natura marfei; publicului consumator cu 10—13% după cum se raportează acest câștig cu venitele din vremurile normale.

Prețurile de vânzare sunt a se indica pe marfă.

9. Aceste norme sunt a se observa strict și de către meseriașii și industriașii, întru cât privește plata pentru confecționările ce le fac ținându-se seamă de salariile, ce pot să le plătească în raport cu cheltuielile de întreținere ale lucrătorilor.

10. Comerțul intermediar (lânckereskedelem) rămâne strict oprit și orice speculă se pedepsește aspru.

Art. II. *Export.*

1. Peste granițele celor 26 comitate alipite Regatului român, prin hotărârea adunării dela Alba-Iulia se îngăduie numai exportul acelor mărfuri, care vor avea permise de export.

Art. III. *Import.*

1. Permise de import se eliberează pentru ori și care marfă, dând precădere celor de prima necesitate.

Art. IV. *Contravenții, amendă.*

1. Cei ce vor contraveni acestei ordonanțe, se vor pedepsi cu amendă în bani până la Cor. 100.000 și închisoare până la 6 luni.

Afară de aceasta mărfurile de contravenție se vor confisca în favorul statului.

În cazuri de acestea grave, Consiliul Dirigent va putea hotărî și rechiziționarea întreprinderii (fabricilor).

2. Judecarea proceselor de contravențiuni aparțin competenței forurilor administrative (pretor, căpitan de poliție), confiscarea mărfurilor însă se poate face în afară de organele administrative și de către delegații resortului.

Despre confiscare se va raporta resortului de agricultură și comerț.

4. Publicul este invitat, ca să denunțe toate cazurile de contravenție (când s'ar ascunde mărfuri s'ar cere prețuri mai mari, s'ar trece mărfuri peste graniță fără permis) organelor administrative locale (primărie, poliție, jandarmerie) sau direct resortului de agricultură și comerț, căci descoperind aceste cazuri se va putea stârpi negoțul necinstit și populația va ajunge la marfă cu prețuri mai scăzute.

5. Organele administrative, precum și particularii care vor descoperi contravențiile vor beneficia de un premiu de 50% din valoarea mărfurilor confiscate.

Invităm toate organele administrative, polițieniști și armata să controleze respectarea acestei ordonanțe anunțând contravențiile descoperite.

Art. V. Dispozițiunile din ordonanța Nr. 2164 C. 919 referitor la mărfurile din grupa I și III se anulează; iar asupra celor ce privesc mărfurile din grupa II va decide resortul de comunicație și alimentare.

Art. VI. Ordonanța prezentă intră în vigoare în ziua publicării în Gazeta Oficială.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 modificată,

a Comandamentului trupelor din Transilvania.

Vor fi considerați ca infractari: acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, colportă, comentă în orice chip știri fie adevărate fie imaginare sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare sau orice chestiuni privitoare la armata română, 2 Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona sau tradă, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare pe timp de războiu.

CRONICĂ.

Premiile Academiei Române. În anul curent au fost premiate din partea Academiei Române, între altele, și următoarele lucrări cu subiect economic-financiar: Cu Lei 1000 lucrarea: Problema financiară și chestiunea banului a dlui Dr. George N. Leon;

cu Lei 1400 lucrarea d-lui Marcel Nițescu: Represiunea fraudelor în vinicultură și comerțul de vinuri; și cu premiul Constantinidi de Lei 4000 lucrarea: Ardealul, Banatul, Crișana și Maramurășul, studiul agricol, cultural și economic al dlor Ioan și Iuliu Enescu.

*

Retragerea din circulație a biletelor Băncii Generale Române. Banca Națională a României a retras până acum din circulație 170 milioane Lei din biletele Băncii Generale Române.

*

Școale superioare comerciale naționalizate. Cu ziua de 1 Septembrie a. c. Resortul cultelor și instrucțiunii publice din Transilvania naționalizează pe teritoriul de sub administrația Consiliului Dirigent următoarele școale superioare de comerț:

Școala de stat din Brașov cl. I—III și școala de stat din Lipova cl. I.

Școalele comunale, subvenționate de stat, cu cl. I. română din: Arad, Hațeg, Petroșeni, Sătmar și Târgul-Murășului.

Scoalele comerciale de fete, cl. I. rom. din Brașov și Târgul-Murășului, în fine.

Cursurile comerciale de un an pentru fete din Brașov, Cluj și Sibiu.

*

Organizarea serviciilor agricole județene. S'a început la noi organizarea serviciilor agricole județene după modul de organizare a acestor servicii în vechiul regat. În acest scop au fost transferați în Transilvania, la cererea Resortului agriculturii, consilierii agricoli, d-nii Constantin Martinovici și Valeriu Popa.

*

„Banca cooperativă a Sindicatului comercial și industrial din Brașov”. În baza Decretului-lege Nr. 614 din 10 Febr. a. c. s'a înființat în Brașov, sub firma de mai sus, prima bancă populară orășenească din Ardeal. Este pe cale de înființare și o societate cooperativă de consum în Scheiul-Brașovului.

Ambele cooperative vor funcționa sub auspiciile Direcției Cooperăției orășenești din capitală.

„LIPOVANA”,

instituit de credit și economii, societate pe acții în Lipova.

Aviz.

Aducem la cunoștința deponenților că din 1 Iulie 1919 se reduce etalonul la depunerile cu peste 3% la 3% netto.

1—1

Direcțiunea.

„FURNICA“,

:-: cassă de economii, societate pe acții în Făgăraș. :-:

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **Contabil** la «Furnica», cassă de economii, societate pe acții în Făgăraș se escrie concurs.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați a-și înainta în scris ofertele, precum și pretensiunile de salariu.

Făgăraș, în 15 Iunie 1919.

2-3

Direcțiunea.**Banca națională a României.****SITUAȚIUNEA SUMARĂ**

1918		1919	
19/1 Iunie		24 Mai	31 Mai
A C T I V			
734.994,599	315.154,980 178.575,450 6,389 241.257,780	} stoc metalic {	} aur dep. (mon. și lingouri) { 315.154,980 178.575,450 6,544 470.796,280
165,457	Argint și diverse monede		
—	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat	954.533,254	964.533,254
116.132,796	Efecte scontate	187,760	183,886
43.287,289	{ 23.298,980 Imprumuturi pe efecte publice ————— 25.096,700 52.789,700 Impr. pe ef. publ. în ct. curent 56.952,100 19.988,309 32.801,391 din cari nu s'au ridicat lei: 40.453,850 16.498,250 }	99,169,086	105.166,611
8.042,556	Imprumutul Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	110.992,723	110.507,839
1.278.258,213	Imprumutul în cnt.-c. pe bonuri de tezaur aur (1914—1918)	43.040,224	41.594,950
—	Impr. în Cont-Curent pe bonuri de tezaur aur fără dobândă (1919)	8.042,556	8.042,556
9.112,310	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	1.584.725,350	1.584.484,916
11.997,418	Efectele capitalului social	421.929,305	474.909,005
32.645,277	Efectele fondului de rezervă	7.703,867	8.122,652
3.813,181	Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor de imprim	11.997,418	11.997,418
6.726,337	Imobile	32.645,277	32.645,277
1.110,957	Mobilier și mașini de imprimerie	3.813,181	3.813,181
1.004,609	Cheltuieli de administrațiune	6.726,337	6.726,337
440.456,966	Conturi curente	1.057,153	1.057,153
103.461,099	Conturi de valori	2.560,673	2.598,460
20.980,432	Conturi diverse	325.442,341	316.946,769
2.812.189,496		16 734,342	19.533,099
		127.958,905	120.390,401
		3.759.259,752	3.813.264,164 1)
P A S I V			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
48.818,598	Fond de rezervă	52.491,384	52.491,384
7.039,190	Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor de imprimerie	7.712,574	7.712,574
2.186.742,342	Bilete de bancă în circulațiune	2.830.983,505	2.883.236,376
954,538	Dobânzi și beneficii diverse	1.915,762	2.041,818
188.218,877	Conturi curente și recepise la vedere	409.804,462	412.571,244
368.415,951	Conturi diverse	444.352,065	443.210,768
2.812.189,496		3.759.259,752	3.813.264,164 1)
Efecte și alte valori de restituit			
19/1 Iunie 1918		24 Mai 1919	31 Mai 1919
211.598,258	Efecte și alte valori în păstrare	198.911,862	196.821,562
1.300.000,000	Bonuri de tezaur aur în gaj pentru Imprumutul Statului	3.100.000,000	3.100.000,000
246.388,723	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	237.682,062	239.456,941
1.757.986,981		3.536.593,924	3.536.278,503

Taxa: Seont 5%, Dobânda 6%.

1) Totalurile generale din această situațiune au fost reduse cu valoarea efectelor și a altor valori primite fie în garanție pentru diverse împrumuturi, fie în păstrare provizorie și cari au fost trecute separat.

„VLĂDEASA“,

institut de credit și economii, societate pe acții în Huedin.

PROSPECT.

Acționarii institutului de credit și economii societate pe acții «VLĂDEASA» în adunarea ordinară ținută în Huedin la 3 Maiu 1919 a decis unanim urcarea capitalului societar dela Cor. 300,000 la 1.000,000 Coroane eventual la suma câtă se va subscrie prin emisiia nouă (IV-a) de acții în valoare nominală de Cor. 100.— autorizând direcțiunea cu executarea acestui concluz. Pe baza acestei hotărâri direcțiunea oferă subscrierea de acții nouă pe lângă următoarele condiții:

1. Acțiunile nouă vor purta Nrii dela 3001 până la Nrul maximal al acțiilor ce se vor subscrie.

2. Fiecare acționar, eventual erezii acelora au dreptul de a semna după fiește-care acție avută una nouă, plătind de acție prețul nominal de 100.— coroane și 5 coroane spese de emisiune.

3. Prețul unei acții pentru acționari noi este Coroane 110.— și Coroane 5.— spese de emisiune.

4. Acționari vechi pot ca să subscrie și mai multe acții de câte posed, însă numai pe lângă prețul amintit sub punctul 3.

5. Din prețul de emisiune dela punctul 3 și 4 suma ce întrece prețul nominal se va adăuga la fondul de rezervă al institutului.

6. Acționarii vechi sunt obligați pe lângă perderea dreptului de optiune a-și insinua și a subscrie numărul acțiilor ce optează până în 31 Iulie 1919.

7. Pentru acționarii noi termenul de subscriere se fixează pe 31 August 1919. Subscrierea se poate face zilnic în biroul institutului dela orele 8—12 și 3—6.

8. Prețul acțiilor se solvește întreg la subscriere după care sumă se compută 4% dobândă.

Huedin (Bánffyhyunyad), la 17 Iunie 1919.

Direcțiunea institutului de credit și economii

„VLĂDEASA“.

„ECONOMUL“, institut de credit și econ., soc. pe acții în Cluj.

CONVOCARE.

«ECONOMUL», institut de credit și economii, societate pe acții, Cluj, își va țineă

adunarea generală ordinară a XXXIII-a,

în 5 Iulie n. 1919 Sâmbătă, la 10 ore a. m., în localitatea institutului (Strada Bathory Nr. 1).

Obiectele adunării vor fi:

1. *Constituirea adunării.*
2. *Numirea alor 3 acționari pentru verificarea procesului verbal și scrutare.*
3. *Raportul direcțiunii, raportul comitetului de reviziune, stabilirea bilanșului pro 1918; fixarea dividendului, deciderea asupra propunerilor direcțiunii și darea absolutului.*
4. *Fixarea marcelor de prezență.*
5. *Alegerea alor 2 membri în direcțiune după sortire cf. § 32 din statute și a unui membru în locul devenit vacant.*
6. *Intregirea comitetului de reviziune.*
7. *Modificarea statutelor.*
8. *Eventuale propuneri în cadrul statutelor.*

La aceasta adunare se invită acționarii institutului, făcându-se atenți la disp. §. 19 și 20 din statute. Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii, «ECONOMUL» în Cluj, ținută la 18 Iunie 1919.

Dr. Iacob Radu m. p., prezident.

Dr. Frâncu m. p., dir.-executiv.

„ECONOMUL“, institut de credit și econ., soc. pe acții în Cluj.

Activa.		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1918.		Pasiva.	
		K	f		
Cassa	1.388,755·55			Capital	1.105,185—
Bon în Giro-Conto	206,913·05			Fond de rezervă	293,570·61
Bon în cassa de păstrare postală	56,609·19			Fond special de rezervă	79,387·38
Bon la bănci	437,004·12	2.089,281·91		Fond pentru scrisuri fonciare	1,000—
Cambii	721,988·65			Fond de pensiuine al funcționarilor	87,554·74
Cambii cu acoperire hipotecară	522,521—	1.244,509·65		Depuneri spre fructificare	34,7,362·05
Obligații asigurate cu ipotecă		73,086·64		Dividenda neridicată	8,258—
Imprumuturi pe lombard		92,850—		Cont-Curent	602,860·18
Efecte:				Creditori	131,616·68
a) de investiție cotate la bursă	1.441,845—			Interese anticipate	7,759·96
b) acții și cuote	80,050—	1.521,895—		Profit curat	56,889·89
Realități		571,287·40			
Debitori		157,421·78			
Mobilier		21,073·86			
Interese restante		40,038·25			
		5.811,444·49			5.811,444·49

Debit.		Contul Profit și Perdere.		Credit.	
		K	f		
Interese:				Interese:	
pentru depuneri spre fructificare	109,712·96			dela cambii escontate	73,548·59
pentru fondurile institutului	17,725·94	127,438·90		dela credite camb. cu acop. hip.	35,593·58
Spese:				dela împrumuturi pe obligații	9,751·71
salare	33,105·98			dela efecte	48,111·50
bani de cvartir	6,404—			dela Cont-Curent	14,661·47
imprim., registre, chirii și div. spese	40,521·92			dela capitale elocate la bănci	32,852·81
marce de prezență	4,897—	84,928·90		Provizțiuni de efecte	23,941—
Contribuțiuni:				Provizțiuni și diverse	40,955·23
directă	21,509·20			Chirii și arânzi	64,896·23
10% la interese de depuneri	10,971·30	32,480·50			22,322·30
Profit curat		56,889·89			
		301,738·19			301,738·19

Cluj, la 31 Decemvrie 1918.

Dr. Frâncu m. p., dir. executiv.

Iosif Órga m. p., secretar.

Dr. Iacob Radu m. p., prezident.

Ladislau Papp m. p.

Dr. Dăianu m. p.

Dr. B. Bașota m. p.

Aurel C. Domșa m. p.

Romulus Cutean m. p.

Vasile Costea m. p.

Examinând conturile de mai sus le-am aflat în consonanță cu cărțile.

Cluj, 18 Iunie 1919.

Iulian Marțian m. p., prezident.

Dr. Simion Nemeș m. p.

Dr. Dionisiu Pop m. p.

Ioan Hațiegan m. p.

Marius Elekes m. p.

Emil Poruțiu m. p.

Petru S. Simu m. p.

Raportul comitetului de reviziune.

Onorată adunare generală!

Avem onoare a Vă raporta, că am examinat cărțile principale și auxiliare ale institutului de credit și economii, „ECONOMUL“, mai departe am examinat bilanțul anului 1918 și contul profit și pierdere și am aflat, că acelea sunt conduse cu conștiințiozitate și încheiate corect și acurat.

Am cercat și ne-am convins, că activele arătate în valori și efecte se află de față și în consonanță cu registrele de contabilitate și induse în inventar.

Vă rugăm deci a primi bilanțul și a da absolutul direcțiunii și subscrisului comitet de reviziune pentru gestiunea anului expirat.

Proiectul direcțiunii referitor la împărțirea profitului curat l-am examinat și-l recomandăm spre primire, prin urmare propunem să se dea:

		K	f		
5% dividend. statutar acționarilor		20,000—		7% fondului special de rezervă	2,582·27
10% pentru scopuri filantropice, din cari				2% fondului de rezervă	737·78
5% Bisericii gr. cat. Cluj	1,844·49			Restul de 47%:	
5% împărțind prin adun. gen. prez.	1,844·49	3,688·98		Interese acționarilor după capitalul din em. nouă	13,267·17
10% tantiemă direcțiunii		3,688·98		Dotarea serviciului informator în cărți și reviste economice și culturale	1,700—
4% tantiemă directorului executiv		1,475·56		Parohiei române gr. cat. pentru susținerea școlii gr. cat. din Cluj, fără ajutor de stat	2,200—
8% tantiemă funcționarilor		2,951·12		La dispoziția direcțiunii	171·27
5% tantiemă comitetului de reviziune		1,844·49			
2% tantiemă comit. de reviziune memb. externi		737·78			
5% fondului de pensiuine		1,844·49			
				Total Cor.	56,889·89

Cluj, la 18 Iunie 1919.

Iulian Marțian m. p., prezident.

Ioan Hațiegan m. p.

Dr. Dionisiu Pop m. p.

Emil Poruțiu m. p.

Dr. Simion Nemeș m. p.

Marius Elekes m. p.

Petru S. Simu m. p.